

ÇAĞDAŞ EBELİKTE LİDERLİK VE YÖNETİM

Zeliha Burcu YURTSAL¹

Öznur HASDEMİR²

GİRİŞ

Ebeler, çağdaş doğum hizmetlerinin kalitesini iyileştirme stratejisinin merkezine ideal bir şekilde yerleştirilen; çeşitli sağlık ve sosyal bakım ortamlarında bütüncül bakım sağlama ortak amacı ile bilgi ve uzmanlıklarını diğer profesyonellerle paylaşan ve onlardan öğrenen multidisipliner bir ekibin üyeleridir. Ebeler liderlik ve yönetim yaklaşımları ile bu hizmetlerin kesintisiz olarak sürdürülmesinde bilgi ve becerilerinin artırılmasında; başta kadınlar olmak üzere aileler ve topluma profesyonel bir bakım sunmada etkin rol almaktadırlar. Bu kapsamda Çağdaş liderlikte ebeler ve yönetimin güçlendirilmesi aslında bakım hizmetlerinin de eş zamanlı olarak güçlendirilmesi anlamını taşımaktadır. Bu nedenle çağdaş ebelerin liderlik ve yönetimde nasıl aktif rol alabileceklerini bilmesi mesleki aidiyet duygusu ile birlikte vazgeçilmez temel bir unsurdur. Bu bölümün amacı; çağdaş ebelerde liderlik ve yönetim anlayışının ve bu süreçte karşılaşılan güçlükler ile nasıl mücadele etmeliyiz sorusuna yönelik ebelere katkı sağlayabilmektedir.

ÇAĞDAŞ EBELİK

Uluslararası Ebeler Konfederasyonu'na (International Confederation of Midwives, ICM) göre ebe, gebelik, doğum ve doğum sonrası dönemde gerekli desteği, bakımı ve tavsiyeyi vermek, ebeğin kendi sorumluluğunda doğum yaptırmak ve yenidoğ-

¹ Doç. Dr., Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebeler Bölümü burcuyurtsal@hotmail.com

² Uzm. Ebe, Sivas İl Sağlık Müdürlüğü, Halk Sağlığı Hizmetleri Başkanlığı. karakoseoznur@gmail.com

KAYNAKLAR

- Bannon E.M, Alderdice F, McNeills J. A review of midwifery leadership. *British Journal of Midwifery*. 2017; 25(10): 655–661.
- Barrell M. Leadership and management in midwifery. In: Macdonald, S., Magill Cuerden, J. (eds) *Mayes' Midwifery: A Text Book For Midwives*. 4th edn. London: Baillière Tindall, Elsevier, 2011.
- Bender T.H, de Bernis L, Campbell J, et al. Improvement of maternal and newborn health through midwifery. *The Lancet*. 2014; 384 (9949): 1226-35.
- Bradfield Z, Duggan R, Hauck Y, et al. Midwives being 'with woman': an integrative review. *Women and Birth*. 2018; 31(2): 143-152.
- Bradfield Z, Hauck Y, Kelly M, et al. Urgency to build a connection: midwives' experiences of being 'with woman' in a model where midwives are unknown. *Midwifery*. 2019; 69: 150-157.
- Byrom S, Kay L. 2011. Midwifery leadership: theory, practice and potential. In: Downe, S., Byrom, S., Simpson, L. (Eds.). *Essential Midwifery Practice: Leadership Expertise and Collaborative Working*. U.K: Wiley-Blackwell, Chichester, West Sussex, 2011.
- Carragher J, Gormley K. Leadership and emotional intelligence in nursing and midwifery education and practice: a discussion paper. *J Adv Nurs*. 2017; 73(1): 85–96.
- Cummins A, Coddington R, Fox D, et al. Exploring the qualities of midwifery-led continuity of care in Australia using the quality maternal and newborn care framework. *Women and Birth*; 2020; 33(2): 125-134.
- Dailey J. Contemporary midwifery and idealized social memory of premedicalized birth: what's old is not-quite-new-again. *Journal of Midwifery & Women's Health*. 2020; 65(3): 306–308.
- Ejder Apay S. Geçmişten günümüze ebelik: Tarihi bir inceleme. *Lokman Hekim Journal*. 2014; 4(2): 13-20.
- Filiz M. Sağlık kurumlarında liderlik tarzı ve örgütsel bağlılık arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmaların sistematik derlemesi. *Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fak. Der.* 2020;10(20):276-96.
- Gray M. How Australian dual registrants identified as midwives to meet national registration-renewal requirements. *Women and Birth*. 2019; 32(1):50-7.
- Hewitt L, Dahlen H.G, Hartz D.L, et al. Leadership and management in midwifery-led continuity of care models: A thematic and lexical analysis of a scoping review. *Midwifery*. 2021; 98: 102986.
- Homer C.S, Passant L, Kildea S, et al: The development of national competency standards for the midwife in Australia. *Midwifery*. 2007; 23(4): 350-60.
- International Confederation of Midwives. *ICM. International Day of the Midwife 2018, Hollanda*. Available from: <https://internationalmidwives.org/events/idotm/nternational-day-of-the-midwife-2018/> (Accessed: 17 th Jan 2023)
- International Confederation of Midwives. *ICM.International Definition of the Midwife International Confederation of Midwives, ICM Definitions*. Available from: <https://www.internationalmidwives.org/our-work/policy-and-practice/icm-definitions.html> (Accessed 11th Jan 2023)
- Karahan N. Bir Meslek Olarak Ebelik. Akçay F. (ed.) *Sağlık Uygulamalarında Temel Kavramlar ve Beceriler*. Ankara: Nobel Tıp Kitapevi, 2017.
- Karakaya A. Toksik liderlik ve sağlık çalışanlarının toksik liderlik algı düzeyleri. *International Social Sciences Studies Journal*. 2021;7(87): 3797-804.
- Koçel T. *İşletme Yöneticiliği*. İstanbul: Beta Basım, 2011.
- Kouzes J. Posner, B. Leadership Practices Inventory, 2nd edn. –Participant's Workbook. Josey-Bass Pfeiffer, 1997, California. Available from: https://books.google.com.tr/books?id=BFILZH_vw-dcC&printsec=frontcover&hl=tr#v=onepage&q&f=false (Accessed: 15 th May 2023)
- Longman J, Kornelsen J, Pilcher J, et al. Maternity services for rural and remote Australia: barriers to operationalising national policy. *Health Policy*. 2017; 121(11): 1161-1168.

- McLean J.W, Weitzel, W. *Leadership–Magic, Myth or Method? American Management Association. 1991, New York.* Available from: <https://searchworks.stanford.edu/view/10034208> (Accessed:16 Jan 2023)
- McNichol E. Understanding Yourself as a Leader. In: McNichol E, Hamer S. (eds). *Expanding Nursing and Health Care Practice.* United Kingdom:Cheltenham; 2007.p.52-79.
- Murphy J, Quillinan B, Carolan M. Role of clinical nurse leadership in improving patient care. *Nursing Management.* 2009; 16(8): 26-28.
- Nagle C, McDonald S, Morrow et al. Informing the development midwifery standards for practice: a literature review for policy development. *Midwifery.* 2019; 76: 8-20.
- Özer M.A. 21. *Yüzyılda Yönetim ve Yöneticiler.* Ankara: Nobel Yayınları, 2008.
- Pashley G. Management and leadership in Midwifery, *British Journal of Midwifery.* 1998; 6(7): 460–4. doi:
- Ralston R. Transformational leadership: leading the way for midwives in the 21st century. *RCM Midwives: The Official Journal of the Royal College of Midwives.* 2005; 8(1): 34-37.
- Read J. The profile of professional midwifery leadership in England. *British Journal of Midwifery.* 2019; 27 (2): 120-127. doi:
- The Royal College of Midwife. *RCOM. Strengthening midwifery leadership: a manifesto for better maternity care.* Available from: https://www.rcm.org.uk/media/3527/strengthening-midwifery-leadership-a4-12pp_7-online-3.pdf (Accessed: 22 th Jan 2023)
- Thumm E.B, Flynn L. The five attributes of a supportive midwifery practice climate: a review of the literature. *Journal of Midwifery & Women's Health.* 2018; 63(1): 90-103.
- Türk Ebeler Derneği. *Ebelik Tanımı.* Available from: <https://www.turkebelerdernegi.org/ebelik/ebelik-tanimi/>(Accessed: 15th Jan 2023)
- Türk Kılıç N. Dönüşümcü liderlik ile ekipte motivasyon ve doyum düzeyleri arasındaki ilişki: hastane örneği. Yüksek Lisans Tezi, Medipol Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 2021; 25-36.
- Uğur S.S, Uğur U. Yöneticilik ve liderlik ayrımında kişisel farklılıkların rolü. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi.* 2014;6(1):122-36.
- Uysal Ş.A, Keklik B, Erdem R, Çelik R. Hastane yöneticilerinin liderlik özellikleri ile çalışanların iş üretkenlik düzeyleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi.* 2012; 15(1): 25-57.
- Watkins V, Nagle C, Yates K, et al. The role and scope of contemporary midwifery practice in Australia: A scoping review of the literature. *Women and Birth.* 2023;3(4):1-7.
- World Health Organization. *WHO. Strengthening quality midwifery for all mothers and newborns, World Health Organization* Available from: <https://www.who.int/activities/strengthening-quality-midwifery-for-all-mothers-and-newborns> (Accessed: 15th Jan 2023)
- World Health Organization. *WHO:Midwives voices, midwives realities. Findings from a global consultation on providing quality midwifery care,* Available from: <https://www.who.int/publications/i/item/9789241516112> (Accessed: 21th Jan 2023)
- Yücel U, Kurt, A, Cansever S.M. Ebelikte yönetim ve liderlik. *Balikesir Sağlık Bilimleri Dergisi.* 2018; 7(3): 93-100.